

Олий таълим муассасаларининг “Йил талабаси” танлови тўғрисида НИЗОМ

I. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом олий таълим муассасаларида таҳсил олаётган талабалар ўртасида “Йил талабаси” танловини (кейинги ўринларда Танлов деб аталади) ўтказиш тартибини белгилайди.

Мазкур Низомнинг амал қилиши хорижий олий таълим муассасаларининг филиалларига, шунингдек ҳарбий олий таълим муассасаларига нисбатан тадбиқ этилмайди.

2. Танловнинг мақсади жамиятга ва давлатимизга етук ёш ва рақобатбардош кадрларни тайёрлаш, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ва интеллектуал салоҳиятини ошириш, олий ўқув юр்தларининг иқтидорли талабаларини аниқлаш ҳамда уларга ўз иқтидор ва салоҳиятини намоён этишга имкониятлар яратиш, талабаларда жамоатчилик қобилияти ва фидойилик фазилатларини шакллантириш, талабалик нуфузини ошириш ва рағбатлантиришдан иборат.

3. “Йил талабаси” танлови босқичма-босқич, ушбу Низомнинг 1-иловасилаги схемага мувофиқ равишда ўтказилади ва қуйидаги босқичлардан иборат бўлади:

а) **Танловнинг биринчи** - олий таълим муассасаси босқичи **ҳар бир олий таълим муассасасида** ўтказилади;

б) **Танловнинг иккинчи** - республика босқичи **Тошкент шаҳрида** ёки Ташкилий қўмита қарорига мувофиқ, Қорақалпоғистон республикаси ва вилоятларда сайёр равишда ўтказилиши мумкин.

4. Қуйидагилар Танлов ўтказишнинг асосий вазифалари ҳисобланади:

а) биринчи – олий таълим муассасаси босқичида ректор (директор) бошчилигида тегишли мутахассислардан ташкил топган Танлов комиссияси ташкил этилиб, улар томонидан:

ҳар бир олий таълим муассасасида ташкил этилган ишчи гуруҳ томонидан ўрганиш асосида Танловга тавсия этилган талабаларнинг тақдимотини ташкил этиш;

Танлов иштирокчилари томонидан тақдим этилган фанларни ўзлаштириш натижалари, жамоатчилик ишлари ва эришилган ютуқлар акс этган ҳужжатларни, талабаларнинг илмий ва ижодий ишларини қабул қилиш ва ўрганиш асносида таҳлил этиш;

Танлов иштирокчиларининг дарслардаги иштироқи, фаоллик даражаси, етакчилик қобилиятини кузатиш ва баҳолаш;

ғолибларни аниқлашда танлов иштирокчиси бўлган талабага фақат у таҳсил олаётган факультет талабалари томонидан (бир талаба бир иштирокчига бир маротаба) берилган овозни инобатга олиш ва ғолиб деб

топилган иштирокчига танловнинг республика босқичида қатнашиши учун тавсияномалар бериш;

б) иккинчи, республика босқичида Ташкилий кўмита ва Танлов комиссияси томонидан:

олий таълим муассасалари томонидан тақдим этилган тавсия хужжатларини ва Танлов иштирокчиларининг тақдимот материалларини қабул қилиш, ўрганиш ва таҳлил этиш асосида республика босқичи иштирокчиларини аниқлаш;

саралаб олинган Танлов иштирокчилари томонидан тайёрланган материаллар тақдимотини ташкил этиш ва ўтказиш;

йўналишлар бўйича Танлов иштирокчиларини баҳолаш ва ғолибларини аниқлаш;

Танлов ғолибларининг моддий ва маънавий рағбатлантирилишини ташкил қилиш;

Танлов ўтиши ва натижаларининг оммавий ахборот воситаларида кенг ёритилишини ташкил этиш ишлари амалга оширилади.

5. Танлов қуйидаги номинациялар бўйича ўтказилади:

а) **“Йилнинг ўз мутахассислиги бўйича энг билимдон талабаси”**, бунда талабанинг олий ўқув юртига киргандан бошлаб фанларни ўзлаштириш ва ўқув жараёнлардаги иштироки ва фаоллиги, чоп этилган мақола ва тезислари ҳамда уларнинг мазмун-моҳияти, долзарблигига оид ишлар кўриб чиқилади;

б) **“Йилнинг энг ташаббускор талабаси”**, бунда талабанинг олий таълим муассасаси, Ёшлар иттифоқи ва бошқа жамоат ташкилотларидаги жамоатчилик иштироки, фаоллик даражаси, намунавий ишлари, ташкилотчилик қобилияти ва шу асосда ўзи ташкил этган тадбирлар мазмуни, эришган ютуқлари кўриб чиқилади;

в) **“Йилнинг ихтирочи талабаси”**, бунда талаба томонидан яратилган илмий ишлар, ихтиролар, инновацион ғоялари, рационализаторлик таклифлари, уларнинг янгилиги, долзарблиги ва илмий аҳамияти кўриб чиқилади;

г) **“Йилнинг спортчи талабаси”**, бунда талабанинг спорт соҳасидаги ютуқлари ва эришган натижалари кўриб чиқилади;

д) **“Йилнинг ижодкор талабаси”**, бунда талабанинг санъат, адабиёт, маданият ва бошқа соҳадаги ижодий ишлари ва эришган натижалари кўриб чиқилади.

Шунингдек, Танловнинг якуний босқичида Ташкилий кўмита томонидан махсус номинациялар бўйича ғолиблар аниқланиши мумкин.

II. Танловнинг олий таълим муассасасидаги босқичини ташкил этиш тартиби

6. Танловнинг олий таълим муассасасидаги босқичи ҳар йили сентябрь-октябрь ойларида ўтказилади.

7. Танловнинг олий таълим муассасаси босқичи ўтказилганлиги тўғрисидаги йиғилиш баённомаси ректор томонидан шакллантирилган Танлов комиссияси аъзолари имзоси билан тасдиқланади ва ғолиб

тўғрисидаги маълумотлар йиғма жилди 25 октябрдан бошлаб 5 иш куни мобайнида Республика ташкилий қўмитасига тақдим этилади.

8. Танлов комиссияси олий таълим муассасасининг маъмурий-бошқарув ходимлари, мутахассис-ўқитувчилар, ташқаридан жалб этилган тегишли мутахассислар, жамоат ташкилотлари вакилларида иборат таркибда ташкил этилади.

9. Танлов комиссияси қуйидаги функцияларни бажаради:

танловнинг олий таълим муассасасидаги босқичи ахборот таъминотини ташкил қилади;

танлов иштирокчиларидан буюртманомалар ва материалларни қабул қилишни ташкил этади;

Танлов иштирокчиси тақдим этган хужжатларни ҳамда дарсларда ҳамда жамоат ишларидаги иштироки сифатини баҳолайди;

Танлов иштирокчиси бўлган талабани баҳолашда фақат у таҳсил олаётган факультет талабалари томонидан (бир талаба бир иштирокчига бир маротаба) берилган овозни инобатга олади;

Мазкур Олий таълим муассасасида ўқиб келаётган 2, 3 ва 4-босқич талабалари танлов иштирокчиси бўлиши мумкин.

10. Танловнинг олий таълим муассасаси босқичида иштирок этиш истагини билдирган талабалар томонидан тақдим этилган хужжатлар тўплами тегишли факультет деканати томонидан сараланади ва 25 сентябрдан бошлаб 20 иш куни мобайнида хужжатлар тўпламини қоғозда ва электрон шаклда Танлов комиссиясига тавсия этилади.

11. Иштирокчига тегишли бўлган қуйидаги хужжатлар тўплами факультет деканати томонидан тайёрланади ва Танлов комиссиясига тақдим этилади:

- Танлов иштирокчисининг қобилияти, фанларни ўзлаштириш даражаси, етакчилик қобилияти, эришган ютуқлари, дарслардаги фаол иштироки, талабаларга ўртак бўладиган томонлари ва жамоат ишларидаги фаолияти ҳақидаги маълумотлар баён этилган икки бетдан ошмайдиган ҳажмдаги тақдимнома;

- Танлов иштирокчисининг фанларни ўзлаштириш натижалари акс этган хужжатлар (баҳоларни қайд этиш варақалари, талабанинг баҳоларни ўзлаштириш синов дафтарчаси) нусхалари;

- Танлов иштирокчисининг нашр этилган илмий, илмий-услубий, ижодий ишлари, уларга тегишли мутахассислардан олинган тақризлар билан бирга;

- турли тадбирлар, танловларда фахрий ёрлиқлар ва дипломлар билан тақдирланганлиги тўғрисидаги маълумотлар (нусхалари илова қилинади);

- грантларда иштирок этганлиги тўғрисидаги маълумот, унда грантнинг номи, молиялаштириш ҳажми, иштирокнинг шакли ва даражаси кўрсатилади;

- конференциялардаги иштироки ҳақидаги маълумотлар, уларда мақоми ва номи, ўтказилган жойи, шахсан иштирок этиш даражаси (маърузачи, ҳаммаърузачи, ташкилотчи) кўрсатилади;

Хужжатлар тўпламига киритилган материаллар ва ахборотларда Танлов иштирокчисининг олий таълим муассасасига киргандан сўнгги фаолиятига доир маълумотлар бўлиши лозим.

Юқорида зикр этилган хужжатларга қўшимча равишда ҳар бир иштирокчи (алоҳида белгиланган кунларда) танлов комиссияси олдида ўзлари ҳақида маълумот бериш (таништирув) жараёнини амалга оширадилар ҳамда ижтимоий-сиёсий билимлари (мамлакатимизда аҳолини ижтимоий ҳимояси, фуқаролар ҳуқуқий билимларини ошириш борасидаги амалий ишлар, ички ва ташқи сиёсат ва ҳ.к) юзасидан суҳбатдан ўтадилар.

12. Танлов комиссияси, иштирокчиларни хужжатлари тўплами ва дарсларда ва жамоат ишларида иштироки сифатини, шунингдек, иштирокчи билан индивидуал ўтказилган суҳбат доирасида олинган маълумотларни баҳолаш натижаларини ҳисобга олган ҳолда, ҳар бир номинация бўйича ғолибларни (1, 2, 3-ўринларни) аниқлайди ва биринчи ўрин совриндорларини Танловнинг республика босқичида қатнашиш учун тавсия этади.

13. Номинациялар бўйича 1, 2 ва 3-ўринларни эгаллаган ғолиблар олий таълим муассасасининг фахрий ёрлиғи билан мукофотланади ҳамда тегишли равишда, энг кам ойлик иш ҳақининг етти баробари, олти баробари ҳамда беш баробари миқдоридagi пул маблағлари билан моддий рағбатлантирилади.

14. Моддий рағбатлантириш учун пул маблағлари олий таълим муассасаси ректорининг буйруғи асосида олий таълим муассасаларининг бюджетдан ташқари маблағлари ҳисобидан ажратилади.

III. Танлов ташкилотчилари ва таъсисчилари

15. Танловнинг республика босқичи ҳар йили ноябрь-декабрь ойларида ўтказилади.

Танловнинг республика босқичини ўтказиш ташкилий қўмитаси (кейинги ўринларда Ташкилий қўмита деб аталади) таркиби Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланади. Ташкилий қўмита таркибига тасарруфида олий таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идораларнинг, Ёшлар Иттифоқи, шунингдек, бошқа ташкилотларнинг вакиллари киритилади.

16. Қуйидагилар Ташкилий қўмитанинг асосий вазифалари ҳисобланади:

Танловни ўтказиш муддатларини белгилаш;

Танловни юқори ташкилий даражада ўтказиш;

Ҳар бир номинация бўйича алоҳида танлов комиссияси (экспертлар гуруҳи) таркибини шакллантириш;

Ҳар бир номинация бўйича баҳолаш мезонларини ишлаб чиқиш;

Танлов доирасида ўтказиладиган тадбирларни ёритиб бориш учун оммавий ахборот воситаларини жалб этиш.

17. Ташкилий қўмита, қоидага кўра, раис, раис ўринбосари, Ташкилий қўмита котиби ва аъзоларидан иборат таркибда шакллантирилади.

Ташкилий қўмита раиси, раиснинг ўринбосари ва котиби унинг аъзолари орасидан сайланади.

18. Ташкилий қўмита раиси:

Ташкилий қўмита мажлиси кун тартибини белгилайди ва уни ўтказди;
Ташкилий қўмита қарорларини тасдиқлайди ва уларнинг бажарилишини назорат қилади;

Ташкилий қўмита аъзоларига юкланган вазифаларни бажариш бўйича ишларни мувофиқлаштиради.

19. Ташкилий қўмита аъзолари қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Ташкилий қўмита мажлисларида кўриб чиқиладиган масалаларни муҳокама қилишда ва ҳал этишда қатнашиш;

кўриб чиқиладиган масалалар бўйича хулосалар тақдим этиш.

Ташкилий қўмита фаолиятида иштирок этиш жамоатчилик асосида амалга оширилади.

20. Ташкилий қўмита мажлисини раис, у бўлмаганда эса - раис ўринбосари бошқаради.

Ташкилий қўмита мажлиси аъзоларининг учдан икки қисми қатнашганда ваколатли ҳисобланади.

21. Ташкилий қўмита котиби:

Ташкилий қўмита мажлисига барча зарур ҳужжатларнинг ўз вақтида тайёрланишини таъминлайди;

Ташкилий қўмита раиси билан мажлиснинг ўтказиладиган жойи ва вақтини келишади;

Ташкилий қўмита аъзоларини мажлиснинг ўтказилиш санаси, жойи ва кун тартибидан хабардор қилади;

Ташкилий қўмита мажлисларининг кун тартибидаги масалалар бўйича ўтказилишини ташкил этади;

Ташкилий қўмита мажлиси баённомаларини расмийлаштиради ва тасдиқлангандан сўнг Ташкилий қўмита аъзоларига ва манфаатдор ташкилотларга юборади.

22. Ташкилий қўмита қарори аъзоларнинг кўпчилик овози билан қабул қилинади. Овозлар тенг бўлганда Ташкилий қўмита раисининг овози ҳал қилувчи ҳисобланади.

23. Ташкилий қўмитанинг иш тартиби у тасдиқлайдиган Регламент асосида белгиланади.

24. Қуйидагилар Танловнинг таъсисчиси Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳисобланади.

25. Таъсисчи Танловнинг барча босқичларини ташкиллаштириш ва ўтказиш жараёнида Ташкилий қўмита томонидан қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлашда бевосита ҳамкорлик қилади ва ўз вакилларининг Ташкилий қўмита аъзоси сифатида самарали ишлаши учун шарт-шароитлар яратади.

IV. Танловнинг республика босқичини ўтказиш

26. Танлов комиссияларининг ҳар бир номинация бўйича таркиблари Республика Ташкилий қўмитаси томонидан тасдиқланади.

27. Танловнинг Республика босқичи икки турда ўтказилади:

биринчи турда – Танлов комиссиялари тақдим этилган иштирокчиларнинг ҳужжатларини 10 иш куни мобайнида кўриб чиқади

хамда ташкилий кўмита томонидан тасдиқланган мезонлар асосида иккинчи тур иштирокчиларини аниқлайди.

иккинчи турда – иштирокчилар:

- ўзлари ҳақида маълумот бериш (таништирув) жараёнини амалга оширадилар;

- ижтимоий-сиёсий билимлари (мамлакатимизда аҳолининг ижтимоий ҳимояси, фуқаролар ҳуқуқий билимларини ошириш борасидаги амалий ишлар, ички ва ташқи сиёсат ва ҳ.к) юзасидан суҳбатдан ўтадилар;

- ўз йўналиши (номинация) бўйича тақдимотларини намойиш этадилар, мазкур жараёнда уларга ўз илмий-ижодий салоҳияти ва қизиқишларини намоеън этиш имконияти берилади (бунда Танлов комиссияси аъзолари томонидан иштирокчига қўшимча саволлар берилиши ва баъзи масалаларга аниқликлар киритилиши мумкин).

28. Иштирокчиларнинг Тақдимотини ўтказиш муддати ноябрь ойининг иккинчи ярми мобайнида Ташкилий кўмита томонидан белгиланган кунда ҳар бир номинация бўйича алоҳида ўтказилади.

29. Танлов комиссиялари танлов ишлари тақдимотини баҳолашда Ташкилий кўмита томонидан ишлаб чиқилган, номинация бўйича мезонларга амал қилади. Танлов комиссиялари мажлислари баённомалари Ташкилий кўмита раиси томонидан тасдиқланади.

30. Зарур ҳолатларда, Ташкилий кўмита ҳужжатларни топшириш ва Танлов комиссиясининг иш босқичлари муддатини ўзгартириш ҳуқуқига эга.

31. Танловнинг республика босқичида ҳар бир номинациялар бўйича 1, 2 ва 3-ўрин совриндорлари бўлган иштирокчилар Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг тегишли даражадаги дипломлари билан тақдирланадилар ва 1-ўрин соҳибига энг кам иш ҳақининг 10 баробари миқдорида, 2-ўрин соҳибига энг кам иш ҳақининг 8 баробари миқдорида ва 3-ўрин соҳибига энг кам иш ҳақининг 5 баробари миқдорида пул мукофоти ҳамда шунингдек, танлов статуеткаси, диплом, фахрий ёрлиқ, гулдаста бериш тизими жорий этилади.

32. Танлов ғолибларини моддий рағбатлантириш Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг буйруғи асосида олий таълим муассасаларини ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

33. Танлов ғолиблари олий таълим муассасаларининг ҳомий ташкилотлари томонидан қўшимча равишда рағбатлантирилиши мумкин.

34. Тасарруфида олий таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идоралар ўзларининг ихисобидан танлов ғолибларини қўшимча равишда пул маблағлари билан моддий рағбатлоантиришга ҳақлидир.

35. Ғолибларни мукофотлаш тадбири декабрь ойининг иккинчи ўн кунлигида тантанали вазиятда ўтказилади.

36. Танловга тақдим этилган ҳужжатлар қайтарилмайди.

37. Мазкур низом талабларини бузган шахслар қонунчиликда белгиланган тартибда жавобгарликка тортилади.

“Йил талабаси” танловини ўтказиш С Х Е М А С И

	Босқичлар	Тадбирлар	Ўтказиш муддатлари
I-босқич	Олий таълим муассасаси босқичи	<ol style="list-style-type: none">1. Танлов комиссиясининг таркибини шакллантириш ва тасдиқлаш.2. Танловнинг олий таълим муассасаси босқичи ахборот таъминотини ташкил этиш.3. Иштирокчилардан ариза ва хужжатларни қабул қилишни ташкил қилиш.4. Танлов комиссияси томонидан иштирокчилар тақдим этган хужжатларни кўриб чиқиш.5. Танловнинг олий таълим муассасаси босқичи ғолибларини аниқлаш.6. Ғолибларга танловнинг республика босқичида иштирок этиш учун тавсияномалар бериш.	<ol style="list-style-type: none">1. 10 - 15 сентябрь.2. 10 сентябрь – 30 октябрь.3. 10 - 25 сентябрь4. 25 сентябрь – 15 октябрь.5. 15 – 25 октябрь.6. 26 - 30 октябрь.
II-босқич	Республика босқичи	<ol style="list-style-type: none">1. Республика ташкилий кўмитасининг таркибини шакллантириш ва тасдиқлаш.2. Олий таълим муассасаларидан танловнинг олий таълим муассасаси босқичида 1-ўринни эгаллаб ғолиб бўлган номзодларнинг хужжатларини қабул қилиш.3. Танловга келиб тушган хужжатларни кўриб чиқиш.4. Танлов ишларининг тақдмотини ўтказиш.5. Йўналишлар бўйича танлов ғолибларини аниқлаш.6. Танлов ғолибларини мукофотлашни тантанали вазиятда ўтказиш.7. Танловнинг ўтишини оммавий ахборот воситаларида кенг ёритишни ташкил этиш.	<ol style="list-style-type: none">1. 25 октябргача.2. 1 - 10 ноябрь.3. 11 – 20 ноябрь.4. 21 – 30 ноябрь.5. 1 – 5 декабрь.6. 10 – 15 декабрь.7. 1 октябрь - 20 декабрь.